

Чинники впливу на продовольчу безпеку: зарубіжний та вітчизняний досвід

Продукти харчування в життєдіяльності людини, та в світовому масштабі – людства, відіграють особливу роль. Одні експерти вважають, що вже за життя нинішнього покоління продовольча проблема може перерости в глибокий міжнародний кризис. Оскільки, 17,0 % населення Землі сьогодні відчуває голод і в найближче десятиліття це число може збільшитися в півтора-два рази. Згідно з доповіддю Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН (FAO), однієї планети Земля вже недостатньо, щоб прогодувати всіх її жителів. Якщо в найближчому майбутньому всі споживатимуть стільки продуктів харчування, як європейці, то буде потрібно три планети, щоб прогодувати всіх землян. Тобто, існує глобальна проблема, забезпечення населення Землі продовольством, основні чинники, які впливають на неї, наведені на рис. 1.

Рис. 1. Чинники впливу на глобальну продовольчу систему

У міжнародному науковому співтоваристві існує чітке розуміння того, що у зв'язку із зростанням народонаселення Землі необхідно подвоєння або навіть потроєння світового виробництва сільськогосподарської продукції, що неможливо без застосування трансгенних рослин. Основними об'єктами генної інженерії в галузі рослинництва є: соя, кукурудза, картопля, бавовник, цукрові буряки. Створення яких багаторазово прискорює процес селекції культурних рослин, збільшує врожайність, здешевлює продукти харчування, а також дозволяє отримати рослини з такими властивостями, які не можуть бути отримані традиційними методами. Необхідно відмітити, що при цьому виробляється підвищена стійкість до колорадського жука, до вірусів, захист від комах, від всяких бурильників, сосальщиків, забезпечує відсутність підвищених залишкових кількостей пестицидів.

Іншими результатами є можливе поліпшення таких показників, як: у томатів – збільшення термінів зберігання; у картоплі – підвищення крахмалистості, збагачення амінокислотами, вітамінами та ін. Отже, шляхом генної інженерії можливе підвищення врожайності на 40,0 – 50,0 %. Так, за останні 5 років у світі земельні площі використовуються під трансгенні рослини збільшилися з 8 млн. га до 46 млн. га. [2]. Проблема екології, перенаселення і відсталості безпосередньо пов'язані і з загрозою можливої нестачі продовольства в недалекому майбутньому. Можливості підвищення його продуктивності не безмежні. Адже збільшення використання мінеральних добрив, отрутохімікатів, та інше веде до погіршення екологічної обстановки та все більшої концентрації шкідливих для людини речовин у їжі.

Для України, стратегічне значення має надійне забезпечення країни продовольством. Оскільки від цього залежать як продовольча, так і національна безпека. Для нашої країни, проблема продовольчої безпеки набуває особливої гостроти, що пов'язано з подіями в XX столітті, а саме: 1) події внаслідок революцій, війн, голод у 30-х і 40-х роках, черги за продуктами харчування у 80-х роках; 2) радіоактивне забруднення значної території країни внаслідок Чорнобильської аварії; 3) відсутність

повноцінного харчування у більшій частини населення через бідність у 90-х роках минулого століття. Проблема продовольчої безпеки, як справедливо зазначає О. І. Гойчук, не має кон'юнктурного характеру. Вона буде існувати доти, поки є держава, визначальним фактором сили і авторитету якої є підтримання відповідного рівня продовольчої безпеки [1].

Аграрний сектор України з його базовою складовою, сільським господарством, є системоутворюючим в національній економіці, формує засади збереження суверенності держави – продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

Окрім стабільного забезпечення населення країни якісним, безпечним, доступним продовольством, аграрний сектор України безперечно спроможний на вагомий внесок у вирішення світової проблеми голоду. Подальше входження до світового економічного простору, посилення процесів глобалізації, лібералізації торгівлі вимагають адаптації до нових та постійно змінних умов, а відповідно – подальшого удосконалення аграрної політики. Український аграрний сектор з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, є ланкою, що з одного боку може стати локомотивом розвитку національної економіки та її ефективної інтеграції в світовий економічний простір, а з іншого – зростання доходів, задіяного в аграрній економіці сільського населення, що складає понад третину всього населення країни, дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки.

Список літератури:

1. Гойчук О.І. Продовольча безпека та необхідність її правового забезпечення / О.І. Гойчук, В.І. Курило // Адвокат. – 2006. - № 3. – С. 3-5.
2. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 року, № 771/97-ВР// Відомості Верховної Ради України.